

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

01 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, în cauza penală în privința lui

Luchian Veaceslav Grigore, a.n. 26.07.1978, originar din or. Orhei, domiciliat în mun. Chișinău, str. Alecu Russo 24/2, ap. 51

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 16.06.2011 – 17.12.2015 (prima instanță);

2. 20.01.2016 – 12.05.2016 (instanța de apel);

3. 02.08.2016 – 01.11.2016 (instanța de recurs ordinar).

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Iaoveni din 17 decembrie 2015, Luchian Veaceslav a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Conform art. 85 alin. (1) Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa numită a fost adăugată partea neexecutată a pedepsei aplicată prin sentința Tribunalului mun. Chișinău din 24.06.2002, fiindu-i stabilită lui Luchian Veaceslav pedeapsa definitivă de 6 ani închisoare în penitenciar de tip deschis.

Acțiunea civilă a cet. Ciubotaru Valeriu și SC „Ghiocel-Negru” SRL, privind încasarea prejudiciului material din contul lui Luchian Veaceslav a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, privind încasarea prejudiciului moral, înaintată de succesorul legal al părții vătămate, Gorodețchi Zinaida și s-a încasat în folosul ultimei prejudiciul moral de la Luchian Veaceslav suma de 25000 lei.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că, Luchian Veaceslav la 18.02.2011, în jurul orei 18:00, conducînd autocamionul de model „Mercedes 1317” cu nr/î CJR 862, pe traseul M-3 Chișinău-Cimișlia, km 20-125 m și manifestînd sine-încredere sporită și încălcînd prevederile art. 45 alin. 1 lit. a), b), c), d) RCR, care stipulează expres că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținînd permanent seama de următorii factori: starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; starea tehnică a vehiculului, situația rutieră, ignorînd aceste

condiții, ca urmare ce a dus la pierderea controlului autocamionului, ieșind pe contrasens, s-a tamponat cu autocamionul de model „Mercedes 1617” cu nr/î CM AH 456, la volanul căruia se afla cet. Gorodețchi Iu., care se deplasa regulamentar.

În rezultatul impactului șoferul autocamionului de model „Mercedes 1617”, Gorodețchi Iu., a fost transportat la Spitalul de Urgență din mun. Chișinău, unde ca consecință a leziunilor primite, la data de 01.03.2011, a decedat.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 466 din 20.05.2011, moartea cet. Gorodețchi Iu. a survenit în rezultatul contuziei creierului, consecință a traumei cranio-cerebrale închise, cu următoarele leziuni corporale: hemoragii în țesuturile moi ale capului, plăgi suturate pe cap, membru, focare de contuzie cerebrală, fractura coastei 6 pe stânga, leziunile corporale indicate au legătură cauzală directă cu instalarea nemijlocită a decesului, în comun, se califică ca vătămări corporale grave.

3. Inculpatul a atacat cu apel sentința, solicitând casarea, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare.

În motivarea apelului a invocat, că nu este de acord cu sentința din motiv că pe acest dosar nu s-a efectuat o expertiză auto-tehnică, care urma cu certitudine să stabilească vinovăția sa și dacă a avut posibilitatea de a evita accidentul sau nu, deoarece în momentul deplasării a simțit o bubuitură și brusc automobilul a început a-l trage în partea stângă și ca urmare a intrat pe contrasens și a avut loc accidentul.

3.1. Avocatul Pavel Zamfir în interesele inculpatului a declarat apel suplimentar împotriva sentinței, solicitând casarea ei, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă neprivativă de libertate, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În argumentarea cererii a invocat:

- instanța greșit a ajuns la concluzia că corectarea și corijarea inculpatului este posibilă în exclusivitate cu aplicarea pedepsei sub formă de închisoare, deoarece și-a motivat această soluție nu prin analiza pericolului social al faptei și/sau personalității celui condamnat, dar numai prin prisma „prevenirii de noi infracțiuni, faptului comiterii de către acestea a mai multor infracțiuni, precum și că este predispus să comită alte infracțiuni”;

- instanța a ignorat prevederile art. 61 Cod penal și nu a motivat soluția prin prisma acestui articol;

- instanța eronat a reținut ca circumstanță agravantă - săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată și provocarea prin infracțiunea a unor urmări grave, deoarece inculpatul a fost condamnat anterior pentru o altă infracțiune, care nu are relevanță în prezenta cauză penală;

În acest context indică, că circumstanța agravantă deja este încorporată în calificativul alin. (3), lit. b) al art. 264 Cod penal, decesul persoanei fiind în principiu, o urmare gravă.

- instanța aplicând prevederile art. 85 Cod penal, greșit a adăugat la pedeapsa stabilită de 4 ani, suplimentar încă 2 ani, deoarece prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22.05.2009, inculpatul a fost liberat condiționat înainte de termenul neexecutat cu 2 ani și 8 zile, însă, la momentul comiterii infracțiunii inculpatul mai avea de executat aproximativ 3 luni și 12 zile, astfel instanța urma să cumuleze anume acest termen;

- instanța nu s-a expus asupra anulării sau menținerii liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen (art. 91 alin. (8) lit. b), c) Cod penal).

4. În cadrul ședinței instanței de apel inculpatul și-a schimbat poziția, recunoscându-și vinovăția, solicitând admiterea apelului declarat de avocat.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, pronunțată integral la 09 iunie 2016, apelurile declarate au fost admise, inclusiv din oficiu, casată sentința, în latura stabilirii pedepsei și pronunță o nouă hotărâre, prin care lui Luchian Veaceslav recunoscut vinovat în baza art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal i-a fost stabilită pedeapsa de 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Conform art. 85 alin. (1) Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa numită s-a adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Tribunalului Chișinău din 24.06.2002, fiindu-i stabilită lui Luchian Veaceslav pedeapsa definitivă de 4 ani și 3 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, iar conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

5.1. Instanța de apel și-a motivat soluția prin aceea, că prima instanță corect a stabilit starea de fapt și de drept, corect a calificat acțiunile inculpatului conform învinuirii formulate, însă, nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal.

Colegiul penal a menționat că pedeapsa stabilită inculpatului era prea aspră, astfel la individualizarea pedepsei, ținând cont de prevederile art. 61, 75, 90 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de personalitatea inculpatului, care în cadrul instanței de apel și-a recunoscut vina, a achitat prejudiciul cauzat succesului părții vătămate, aceasta din urmă neavând pretenții față de el, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, a ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea inculpatului era posibilă fără izolarea lui de societate, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Totodată, instanța a relevat, că în speță erau aplicabile dispozițiile art. 85 alin. (1) Cod penal, astfel prin cumul de sentințe, din partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Tribunalului Chișinău din 24.06.2002, inculpatul având spre executare 4 ani și 3 luni închisoare, prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22.05.2009, a fost liberat condiționat înainte de termenul neispășit cu 2 ani și 8 zile, însă, la momentul comiterii infracțiunii, ultimul nu a ispășit aproximativ 3 luni și 12 zile, or, potrivit art. 91 alin. (8) lit. b) Cod penal, dacă în termenul de pedeapsă rămas neexecutat, condamnatul săvârșește din imprudență o nouă infracțiune, anularea sau menținerea liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen se decide de instanța de judecată.

Colegiul penal a remarcat, că sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, prevede pedeapsa complementară obligatorie - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani, iar instanța de fond la stabilirea pedepsei definitive a omis aplicarea pedepsei complementare.

De asemenea, instanța a menționat că pedeapsa sub formă de închisoare cu suspendarea condiționată a executării acesteia pe un termen de probă, va asigura atingerea scopului pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

6. Decizia este atacată cu recurs ordinar de către procuror la 10 iunie 2016, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor a invocat:

- instanța de apel la individualizarea pedepsei nu a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de pericolul social al infracțiunii săvârșite, astfel neîntemeiat a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, fiindu-i stabilită inculpatului o pedeapsă inequitabilă pentru infracțiunea săvârșită, ce nu va atinge scopul pedepsei penale;

- inculpatul nu s-a căit, nu a conștientizat fapta prejudiciabilă și consecințele grave survenite, pe parcursul examinării cauzei nu a restituit prejudiciul cauzat, fiind recuperat în instanța de apel;

- instanța de apel nu a corectat erorile comise de prima instanță privind neaplicarea prevederilor art. 91 alin. (8) lit. b), c) Cod penal;

- prima instanță la stabilirea pedepsei definitive a omis aplicarea pedepsei complementare, astfel instanța de recurs la numirea pedepsei urmează să anuleze liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, cu aplicarea prevederilor art. 85 Cod penal și să-i stabilească inculpatului pedeapsa definitivă sub formă de închisoare și pedeapsa complementară.

7. Avocatul Pavel Zamfir în interesele inculpatului a depus referință asupra recursului, solicitând declararea inadmisibilității acestuia, deoarece decizia instanței de apel este legală și întemeiată.

8. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea parțială sau totală a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu prevederile art. 414-417 Cod de procedură penală, instanța de apel urma să soluționeze paralel cu starea de fapt și chestiunile de drept, inclusiv: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

După cum rezultă din recurs, autorul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond și apel, și cu încadrarea juridică a faptei săvârșite de către Luchian Veaceslav în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, criticând decizia recurată în latura pedepsei.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal lărgit conchide că în cauza dată și-au găsit reflectare prevederile normei enunțate mai sus, eroarea dată afectând soluția instanței de apel, care urmează a fi casată parțial cu dispunerea rejudecării cauzei, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și, respectiv, la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Totodată, conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a

prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii, date ce caracterizează personalitatea infractorului.

Categoria și termenul pedepsei ce urmează a fi stabilită sunt în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art. 76 – 77 Cod penal, precum și de efectele acestora prescrise în art. 78 Cod penal.

În acest context, în opinia Colegiului penal, la stabilirea pedepsei lui Luchian Veaceslav pentru infracțiunea comisă, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75, 85, 90, 91 alin. (8) lit. c) Cod penal.

Conform materialelor cauzei, instanța de apel, în partea descriptivă a deciziei, la stabilirea pedepsei inculpatului, nu a argumentat aplicarea prevederilor art. 85 Cod penal, în raport cu art. 91 alin. (8) lit. c) Cod penal.

De asemenea, art. 91 alin. (8) lit. c) Cod penal, prevede că dacă în termenul de pedeapsă rămas neexecutat condamnatul săvârșește cu intenție o nouă infracțiune, instanța de judecată îi stabilește pedeapsa în condițiile art. 85. În același mod se aplică pedeapsa și în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni din imprudență dacă instanța de judecată anulează liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit remarcă, că instanța de apel pronunțând o nouă hotărâre în latura stabilirii pedepsei în condițiile art. 85 Cod penal, nu a decis asupra anulării liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen în privința lui Luchian Veaceslav, în speță, instanța a omis totalmente aceste prevederi și eronat a concluzionat că partea neexecutată a pedepsei constituie 3 luni și 12 zile.

În consecință, instanța de recurs va admite recursul ordinar declarat cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura stabilirii pedepsei, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte, de către aceeași instanță, fiind imposibilă acceptarea cerințelor recurentului, privind menținerea sentinței, din considerentul că aceasta a fost viciată prin omisiunea aplicării pedepsei complementare.

La o nouă judecare a cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de argumentele formulate în apel, recurs și de cele expuse în prezenta decizie, să înlăture încălcările de lege menționate și să pronunțe o nouă hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art. 414 și 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, în cauza penală în privința lui **Luchian Veaceslav Grigore**, în partea stabilirii pedepsei și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 25 noiembrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru